

HÅLLBARHET

Detta är en sammanställning av de hållbarhetskrav och villkor som har ställts i upphandlingen av:

Förmedling av e-litteratur 2023

Nivå av hållbarhet

Hållbarhetskrav Ja Nej

Hållbart ramavtal¹ Ja Nej

Hållbart alternativ² Ja Nej

Hållbart ramavtal i bemärkelsen att det omfattar digitala produkter, istället för fysiska, till utlåning i bibliotekssystem.

---

¹ Med hållbart ramavtal menas ett ramavtal som är fokuserat på en hållbar lösning. Det kan vara en design/prestanda/funktion där ett helhetsperspektiv har antagits ur hållbarhetssynpunkt. Antingen kan det gälla en mer hållbar lösning än den konventionella lösningen på marknaden, eller så omfattar ramavtalet enbart den hållbara delen av den etablerade marknaden, t.ex. elbilar.

² Med hållbart alternativ menas ett ramavtal där det finns varor i varukatalogen/webbutiken/varulistan som är markerade som särskilt hållbara. Det kan t.ex. vara miljömärkning enligt Svanen, energimärkning, Fairtrade-märkning eller Upphandlingsmyndighetens kriterier för giftfri förskola. Tanken är att det ska vara lätt för kunden att hitta de hållbara alternativen på ramavtalet.

SAMMANFATTNING HÅLLBARHETSNYTTOR

Genom våra kravställningar i upphandlingen uppnås följande hållbarhetsnyttor:

Tillgänglighet och samtliga användares behov

- I tjänsten finns ett utbud av lättlästa böcker och språken ska som minst finnas på svenska, engelska och Sveriges minoritetsspråk.
- Den digitala tjänsten ska vara tillgänglig enligt lagen om tillgänglighet till digital offentlig service (DOS-lagen). Den europeiska standarden EN 301 549 ska följas.

Klimatpåverkan

- Leverantören ska kunna ge information om de datacenter där tjänsten driftas. Bland annat ska de ge information om geografisk plats för datacentret (land), olika energirelaterade nyckeltal för datacentret samt eventuella certifieringar och miljömärkningar.

DE GLOBALA MÅLEN

Genom att tillgängliggöra ett stort utbud av e-litteratur på flera olika språk bidrar ramavtalet huvudsakligen till mål 4 God utbildning för alla och mål 10 Minskad ojämlikhet i Agenda 2030

Krav och villkor i upphandlingen bidrar till att uppnå mål 4, 7, 10, 12 och 13.

HÅLLBARHETSHÄNSYN

Nedan är en sammanställning av de hållbarhetshänsyn som tagits i upphandlingen och hur vi resonerat kring respektive hänsyn. Du kan även se kravformuleringarna.

BARNS RÄTT I UPPHANDLING³

Ja Nej

Motivering: Tjänsten riktar sig inte direkt till barn.

ARBETSRÄTTSLIGA VILLKOR ENLIGT KOLLEKTIVAVTAL⁴

Ja Nej

Motivering: Analys genomfördes inte vid tillfället för upphandling.

ARBETSMILJÖ⁵

Ja Nej

Motivering: Analys genomfördes inte vid tillfället för upphandling.

SYSSELSÄTTNINGSFRÄMJANDE ÅTGÄRDER⁶

Ja Nej

Motivering: Analys genomfördes inte vid tillfället för upphandling.

---

³ Inköpscentralen är inte skyldig att efterleva barnkonventionen, såvida vi inte agerar ombud åt en upphandlande myndighet som har sådan skyldighet genom delegerat ansvar från staten. Inköpscentralen tar dock ändå i beaktande barns rätt, bl.a. genom krav på varan eller tjänsten om den riktar sig till barn (t.ex. vad gäller kemikalier) eller genom krav på att leverantören ska utföra tjänsten med beaktande av barnets bästa. Inköpscentralen kan också inhämta barns åsikter även om vi inte är skyldiga att göra det. Vi bygger också in möjligheter för kunder att ta hänsyn till individuella barns åsikter, om avropen gäller en fråga som rör barn.

⁴ Inköpscentralen är skyldig att ställa arbetsrättsliga villkor enligt kollektivavtal (lön, semester och arbetstid) om summan av upphandlingen är högre än tröskelvärdet och det anses behövligt.

⁵ Inköpscentralen ställer krav på arbetsmiljö, t.ex. genom krav på systematiskt arbetsmiljöarbete, om arbetsmiljöriskerna är höga. Kraven kan gälla både fysiska, psykologiska och sociala förhållanden. Kraven kan också gälla utformning av arbetsplatser och arbetsutrustning.

⁶ Inköpscentralen öppnar i de fall det är lämpligt med tanke på upphandlingsföremålet och avtalets längd upp för våra kunder att föra dialog med leverantörer om sysselsättningsfrämjande åtgärder för grupper som står långt från arbetsmarknaden, t.ex. utrikes födda, nyanlända, personer med funktionsnedsättning, personer som saknar avslutad gymnasieutbildning, äldre eller långtidsarbetslösa.

LIKA RÄTTIGHETER OCH MÖJLIGHETER⁷

Ja Nej

Motivering: Analys genomfördes inte vid tillfället för upphandling.

TILLGÄNGLIGHET OCH SAMTLIGA ANVÄNDARES BEHOV⁸

Ja Nej

Motivering: Vi har ställt krav på att utbudet ska omfatta flera språk och att den digitala tjänsten ska vara tillgänglig enligt lagen om tillgänglighet till digital offentlig service (DOS-lagen).

Digitala tjänsters tillgänglighet

Leverantören ska, senast sex månader efter avtalsstart, ha genomfört en analys av efterlevnaden av standard EN 301 549 i de digitala tjänster som tillhandahåller förmedling av e-litteratur. Om avvikelser förekommer ska leverantören ha en av inköpscentralen godkänd tidsatt plan för att åtgärda dem.

Utbud

Tjänsten ska ha ett utbud av lättlästa böcker för vuxna.

Anbudsgivaren ska i sitt utbud av ljudböcker och e-böcker erbjuda böcker på minst svenska, engelska och Sveriges minoritetsspråk.

HÅLLBARA LEVERANSKEDJOR⁹

Ja Nej

Motivering: Inte relevant då det är en tjänst som har upphandlats.

---

⁷ Inköpscentralens krav på lika rättigheter och möjligheter utifrån diskrimineringslagens sju diskrimineringsgrunder kan ta sikte på både leverantörer som arbetsgivare och leverantörers bemötande av allmänheten eller personal inom avropande myndigheter. Kraven kan också svara mot olika gruppers behov och villkor, t.ex. kläder i storlekar för både storvuxna och småvuxna, kvinnor och män.

⁸ Inköpscentralen är skyldig att ställa tillgänglighetskrav om summan av upphandlingen är högre än tröskelvärdet, det som ska upphandlas ska användas av fysiska personer och det inte finns några särskilda skäl att inte ställa krav. En nedsättning av funktionsförmåga kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och kan handla om nedsatt rörelseförmåga, syn, hörsel, röst- och talfunktion, kognitiv förmåga, besvär i andningsorgan, allergier eller överkänslighet, eller andra nedsättningar och variationer i funktionsförmåga.

⁹ Inköpscentralen är skyldig att ställa arbetsrättsliga villkor enligt ILO:s kärnkonventioner om summan av upphandlingen är högre än tröskelvärdet och det anses behövt. Inköpscentralens krav om hållbara leveranskedjor täcker dock mänskliga rättigheter, arbetares rättigheter, miljöskydd och affärsetik. Kraven kan också utökas med specifika krav för t.ex. rättvis handel eller konfliktmineraler.

HÅLLBARA INVESTERINGAR¹⁰

Ja Nej

Motivering: Inte relevant då upphandlingsföremålet inte omfattar investeringar.

CIRKULÄR EKONOMI¹¹

Ja Nej

Motivering: Vi har inte ställt cirkulära krav. Tjänsten erbjuder dock digital litteratur vilket ersätter behovet av fysisk litteratur.

KLIMATPÅVERKAN¹²

Ja Nej

Motivering: Vi har ställt krav på att leverantörerna ska lämna ut information om de datacenter där tjänsten driftas.

Information om datacenter

Inom en vecka från ramavtalsstart ska Leverantören tillhandahålla Inköpscentralen skriftlig information enligt denna punkt. Om någon information inte är möjlig att tillhandahålla ska leverantören ange godtagbar förklaring till varför. Det är upp till Inköpscentralen att acceptera sådan förklaring. Om förklaringen inte kan godtas ska underlåtenhet att inkomma med efterfrågad information betraktas som ett avtalsbrott och hanteras därefter.

All information enligt nedanstående punkter ska lämnas in avseende det eller de datacenter där merparten av den upphandlade tjänsten driftas.

1. Land/länder där tjänsten driftas
2. Datacentrets/datacentrens namn
3. Hållbarhetsnyckeltal (för respektive datacenter):
  - a) Energieffektivitet (PUE) enligt ISO 30134-2
  - b) Förnybar energi (REF) enligt ISO 30134-3

¹⁰ Inköpscentralen krav på hållbara investeringar omfattar bland annat Principles for Responsible Investment, rapportering enligt upplysningsförordningen, andel investeringar som omfattas av taxonomiförordningen, exkludering av företag utifrån hållbarhetskriterier, användande av ägarinflytande, andel räntetillgångar som är gröna obligationer och tillgångsportföljens koldioxidavtryck.

¹¹ Inköpscentralen har ett särskilt fokus på cirkulär ekonomi då behovet är stort av att snabbt få till cirkulära materialflöden och ett minskat fotavtryck från de varor som upphandlas. Kraven syftar bland annat till återanvändning, reparation, renovering, återtillverkning, delning, förlängd livslängd, modularisering, förlängd garantitid, ökat innehåll av återvunnet material samt materialmärkning.

¹² Inköpscentralen har som ambition att ställa drivande klimatkrav som möjliggör för upphandlande myndigheter att uppfylla sina klimatmål. En viktig del i arbetet är att analysera var i varan/tjänstens livscykel störst klimatpåverkan sker och inrikta kraven på detta. Klimatpåverkan kan exempelvis bero på utsläpp av växthusgaser, energi- eller bränsleanvändning och materialval. Inköpscentralen har också ett särskilt fokus på fossilfria transporter, då området är mycket viktigt för att klimatmålen ska kunna nås.

- c) Energiåtervinning (ERF) enligt ISO 30134-6
- d) Effektiv vattenanvändning (WUE) enligt ISO 30134-9
- 4. Huruvida datacentret är ISO 14001-certifierade och om så är fallet kopior på datacentrens ISO 14001-certifikat
- 5. Huruvida datacentret är ISO 50001-certifierade och om så är fallet kopior på datacentrens ISO 50001-certifikat
- 6. Information om datacentren aktivt jobbar med EU:s riktlinjer i "Best Practice Guidelines for the EU Code of Conduct on Data Centre Energy Efficiency" (Om datacentret inte aktivt jobbar med riktlinjerna ska detta anges.)
- 7. Huruvida datacentren är miljömärkta och om så är fallet kopior på datacentrens miljömärkningscertifikat (Om datacentren inte är miljömärkta ska detta anges.)

NATURRESURSER, BIOLOGISK MÅNGFALD OCH EKOSYSTEM¹³

Ja Nej

Motivering: Inte relevant då tjänsten inte kan anses ge upphov till någon betydande påverkan på naturresurser, biologisk mångfald eller ekosystem.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKADLIGA ÄMNEN¹⁴

Ja Nej

Motivering: Inte relevant då det är en tjänst som inte omfattar hantering av fysiska varor.

SYSTEMATISKT MILJÖARBETE¹⁵

Ja Nej

Motivering: Inte relevant då utförandet av kontraktet inte har ansetts ha betydande miljöpåverkan.

---

¹³ Inköpscentralen har som ambition att säkerställa ett hållbart nyttjande av naturresurser och ekosystem, t.ex. krav på markanvändning, nyttjande av vattenresurser och bekämpningsmedel samt läckage av näringsämnen.

¹⁴ Inköpscentralen har som ambition att minska risken för exponering av miljö- och hälsoskadliga ämnen i upphandlade varor. Genom de krav vi ställer begränsar vi innehållet av bland annat ftalater (mjukgörare), färgämnen, flamskyddsmedel, flyktiga organiska eller högfluorerande ämnen samt ämnen på EU:s kandidatlista. Kraven syftar också till att minimera utsläpp och emission av miljö- och hälsoskadliga ämnen, som exempelvis formaldehyd från möbler eller kväve- & svaveloxider, partiklar och marknära ozon från fordon.

¹⁵ Inköpscentralen ställer krav på att leverantören ska arbeta systematiskt för att förbättra sin organisations miljöpåverkan och bidra till en hållbar utveckling om långtgående miljökrav samtidigt ställs i upphandlingen. Kravet syftar till att säkerställa att leverantören har den kapacitet och de rutiner som krävs för att hantera de ställda miljökraven. Leverantören kan uppfylla kravet genom certifikat såsom ISO 14001, EMAS, FR 2000 och Svensk Miljöbas (+ tillägg) eller beskrivning och verifikation av ett eget system som uppfyller våra krav.

DJUROMSORG¹⁶

Ja Nej

Motivering: Inte relevant då det är en ren tjänst.

EKONOMISK BROTTSLIGHET¹⁷

Ja Nej

Motivering: Analys genomfördes inte vid tillfället för upphandling.

---

¹⁶ Inköpscentralen ställer krav på djuromsorg om djurprodukter eller material från djur ingår i varorna på avtalet. Kraven syftar bland annat till att säkerställa goda förhållanden under djurets liv, oavsett produktionsland, samt ansvarsfull antibiotikaanvändning.

¹⁷ Inköpscentralen ställer krav som syftar till att minska förekomsten av ekonomisk brottslighet om riskerna för just detta är höga. Det kan till exempel gälla krav på förebyggande åtgärder mot korruption. Samtidigt kontrollerar vi förekomsten av organiserad brottslighet, bestickning, bedrägeri, penningtvätt eller finansiering av terrorism, terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet och människohandel samt att leverantören har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter eller socialförsäkringsavgifter.

UPPFÖLJNING

För oss är uppföljning en förutsättning för hållbar upphandling. Därför arbetar vi systematiskt med att följa upp de hållbarhetskrav vi ställer. I de fall vi upptäcker avvikelser från våra krav, eller faktisk negativ påverkan i en leverantörs verksamhet, varor eller tjänster kopplade till vår verksamhet, vidtar vi åtgärder och begär rättelse. Vid grova överträdelser kan vi även använda viten eller häva avtal.

Uppföljning görs genom egenrapportering, dokumentgranskning, enkäter och intervjuer, mätningar och analyser, leverantörsmöten, revisioner samt platsbesök.

Krav på policyer & processer och ledningssystem följs upp 0-9 månader in på avtalet, medan produktrelaterade krav följs upp 12-18 månader in i avtalet.

Läs mer om våra uppföljningar på Addas hemsida.